

ZÁPIS: IGLO ERC WG: úspěšnost widening zemí v ERC

Datum:	28. února 2024
Zapsal/a:	Michaela Hnízdilová, senior konzultantka pro výzkum

Zapojení widening zemí v ERC

Dne 28. února 2024 proběhlo setkání pracovní skupiny IGLO zaměřené na ERC. Pozvání přijala členka [pracovní skupiny ERC on Widening European Participation](#). Tato pracovní skupina se schází 4x ročně, a to zpravidla během zasedání Vědecké rady ERC. Na začátku setkání byla představena data týkající se statistik ERC (na základě dat z databáze CORDIS z ledna 2024) dle jednotlivých zemí. Dle grafu z celkového počtu ERC grantů mají widening země pouze 3 %. Na prvních pozicích je Německo, Velká Británie, Francie, Nizozemí a Itálie. Další graf představil míru úspěšnosti jednotlivých zemí (na základě dat ERC z časového období 2007-2024), v rámci, něž se widening země umístily na posledních příčkách. Nejúspěšnější je Švýcarsko, Izrael, Německo, Nizozemí a Francie.

Dále se prezentace zaměřila na proces hodnocení projektových návrhů ERC a na otázku, zda v rámci hodnocení existuje předpojatost vůči výzkumníkům z widening zemí. ERC se neustále snaží tuto situaci monitorovat, aby k těmto situacím nedocházelo. Aby se předešlo možné diskriminaci ze strany hodnotitelů vůči hostitelské instituci, odstranilo ERC v roce 2011 „výzkumné prostředí“ z dimenzí hodnocení a ponechalo pouze „Principal Investigator“ a „Research Project“. V roce 2023 provedla ERC analýzu s cílem posoudit, zda žadatelé z widening zemí byli nebo nebyli diskriminováni na základě jejich životopisu. Analýza připouští, že životopisy výzkumníků z widening zemí nejsou hodnoceny tak pozitivně jako životopisy z ostatních zemí. Zároveň však dodává, že hlavním prvkem hodnocení zůstává i nadále excelence a kvalita projektových návrhů. Projektové návrhy žadatelů z widening zemí jsou často považovány za nejasné nebo špatně formulované (může za to například nedostatečná úroveň jazykové vybavenosti), což se projevuje zejména během prvního kola hodnocení. Jakmile projekt postoupí do druhého kola hodnocení, má stejnou šanci na úspěch jako projekty z ostatních zemí.

Faktory, které mají vliv na nižší výkonost ve widening zemích jsou: 1. nedostatek vnitrostátního financování VaVal, 2. údaje z ERC ukazují, že existuje jasná korelace mezi počtem udělených ERC grantů a HDP výdaji na VaVal, 3. neatraktivní výzkumné prostředí (nedostatek mobility, nedostatek vědecké excelence nebo podpora pro špičkové vědce). Dále byl představen příklad dobré praxe ze Slovinska, které od roku 2010 přispívá na VaVal přibližně 2 % HDP. Slovinsko má jednu z nejvyšších výkoností v oblasti výzkumu a vývoje mezi widening zeměmi. Úspěšnost výzkumníků ze Slovinska ve výzvách ERC se v rámci programu Horizont 2020 čtyřnásobně zvětšila ve srovnání se sedmým rámcovým programem. Dále byly představeny národní iniciativy z některých widening zemí, které zavedly národní financování pro žadatele, kteří nebyli financováni v rámci ERC. Tyto země zahrnují například Rumunsko, Slovinsko, Řecko, Maďarsko, Estonsko, Litvu a Českou republiku ([ERC CZ](#)).

Posléze byla představena agenda pracovní skupiny ERC Widening European Participation, která má čtyři hlavní cíle: 1. využít plný evropský potenciál pro hraniční výzkum, aniž by došlo k odchýlení se od zásady excelence ERC, 2. přispět ke skutečně inkluzivní evropské kultuře konkurenceschopnosti ve vědě, 3. posílit účast výzkumných pracovníků z méně výkonných regionů v ERC výzvách, 4. usnadnit politický dialog s příslušnými zúčastněnými stranami s cílem prosazovat vnitrostátní a místní podporu slibným vědcům v méně výkonných regionech. [Konkrétní opatření zahrnují](#): 1. průběžné sledování účasti ve výzvách ERC, 2. zajištění spravedlivého procesu hodnocení projektů, 3. zvýšení povědomí o ERC mezi potenciálními žadateli a hostitelskými institucemi a poskytování doporučení národním tvůrcům politik (to například zahrnuje podporu ERC žadatelů prostřednictvím národního financování).

Dále byly představeny [Visiting Fellowships Programmes](#), v rámci nichž ERC podporuje národní a regionální orgány při vytváření a financování programů mobility, které umožňují budoucím žadatelům o

ERC získávat zkušenosti a spolupracovat s týmy financovanými ERC. Do tohoto schématu se dosud zapojilo 9 zemí/regionů: například Estonsko, Slovinsko, Belgie (region Flandry), Slovensko, Chorvatsko, Česká republika, Polsko a Maďarsko (*poslední tři země se již neúčastní*). Dle informací od zástupkyně z ERC po absolvování programu předložilo přes 50 výzkumníků svoji projektovou žádost o grant ERC. Dále byla představena [ERC Mentoring Initiative](#), která je koordinována s Národními kontaktními body. Mentoring má za cíl přispět k národním programům, které podporují žadatele o ERC ve widening zemích, ale chybí jim odborné znalosti k mentorování ERC žadatelů. Mezi příjemci grantů a hodnotiteli tak existuje skupina mentorů, kteří poskytují školení a zpětnou vazbu pro žadatele ERC (*ERC každoročně vyhlašuje výzvu k zapojení pro příjemce ERC grantů a bývalých hodnotitelů k mentoringu*).

Q: V rámci části „Widera“ programu Horizont Evropa existuje výzva ERA Fellowships, myslíte, že by bylo možné se zde inspirovat a udělat něco podobného pro ERC?

A: Ano, na toto konto již proběhla diskuze. Uvažuje se, že projekty, které nebyly financovány, ale obdržely hodnocení A a jsou z widening zemí by mohly být financované z ERC.

Q: Jak bude vypadat financování v rámci FP10? Zvýší se rozpočet?

A: ERC má za cíl zdvojnásobit svůj rozpočet. Více informací najdete [v prohlášení ERC k dalšímu rámcovému programu pro výzkum a inovace](#).

